

Haar leven leek eindeloos, maar na bijna een eeuw kwam er toch een einde aan de levenstocht van een vrouw met veel geesteskracht: Marietje Oomen, Zus, Mama Panhuysen, Grootmama, Overgrootmama, een alma mater die met melk en Homerus voedde.

In haar *Herinneringen* schreef ze: "... het allereerste, allerbelangrijkste weet je niet: hoe je uit een donkere tunnel de weg naar het leven, vanuit de moederschoot, gegaan bent; met welke vreugde je vader en moeder hun eerste kleine meisje hebben omgeven en welke verwachtingen zij ervan hadden."

Een eerste jongen ging haar vooraf: Janus, en na Zus kwamen nog vier meisjes en een jongen uit dezelfde donkere tunnel: Agnes, Tiny, Tojos, Hein en Nanny. Het werd een levendig gezin, met sterk aanwezige persoonlijkheden.

Haar vader was schoolhoofd, streng maar ook heel aardig voor zijn kinderen. Hij maakte zelf speelgoed, wandelde en fietste met zijn kinderen. Haar moeder, uit een gezin van twaalf kinderen maar bij een peettante alleen opgegroeid, was teer.

Ze leerde makkelijk en graag. Op de lagere school was ze de beste van de klas en dat bleef zo op het gymnasium. Ze bleef er later verbaasd over, en trots op, dat haar vader het had gewaagd haar naar het zowel openbare als gemengde Stedelijk Gymnasium te sturen; in Nijmegen was er toen wel een katholieke meisjes-h.b.s. maar nog geen katholiek meisjesgymnasium. Met haar vorderingen en ijver zat het wel goed, braaf was ze niet. Ooit kreeg ze een cijfer voor gedrag, zo laag dat het volgens de rector "nog nooit aan een leerling van het gymnasium was toegekend". Ze heeft nooit begrepen waaraan dat lag: wellicht aan haar "Opmerkingen?". De jaren van de middelbare school is ze een mooie levensperiode blijven vinden. Die werd in haar eigen geval slechts verstoord door zware ziekte van haar moeder, die toen maar net in leven bleef. Jong Marietje probeerde wat te helpen in het huishouden, maar van huishouden bracht ze toen nog bar weinig terecht. Dat werd verder ook niet van haar gevraagd, wat ze later wel deed bij haar eigen dochters, schreef ze later niet zonder wroeging.

In 1921 ging ze klassieke letteren studeren in Utrecht. December datzelfde jaar stierf haar vader onverwacht, pas 52 jaar oud, waardoor haar moeder het moest zien te redden met een klein pensioentje – en nog vijf kinderen in huis.

In haar tweede jaar leerde ze de geschiedenisstudent Gerard Panhuysen kennen, wat veel gevolgen zou hebben. Ze moest een lezing voorbereiden over de Vlaamse beweging en werd gewezen op een "literaire eerstejaars" die daarin meebewoog. In haar *Herinneringen* was het geen liefde op het eerste gezicht tussen hen, maar voor haar was hij wel "interessant, want hij dichtte en had al verzen in Roeping en De Gemeenschap gepubliceerd". Samen namen ze, vooral schrijvende, deel aan tal van acties die de sociaal-culturele emancipatie van het katholieke Zuiden moesten bevorderen.

De "literaire vriendschap" werd tot "schuchtere liefde". Het waren overigens niet alleen de woorden die dat deden, want Gerard trok haar aan en had een warm hart. Later zou ze zelf de combinatie

van een "vir justus" met een "mulier fortis" een goede basis voor het welslagen van een huwelijk vinden. Zij vormden inderdaad zo'n stel – zij actief en veerkrachtig, hij gevoelig en rechtvaardig –, maar het was vooral zo'n geslaagd paar omdat hij haar gevoelens versterkte en zij zijn acties ondersteunde.

Ze studeerde "met zeer veel genoegen". In 1924 deed ze kandidaatsexamen en verwierf daarmee lesbevoegdheid. Vervolgens ondernam ze twee stappen die ze achteraf de "allerstomste" van haar leven vond. Ze besloot les te gaan geven en verder te studeren aan de pas opgerichte Katholieke Universiteit Nijmegen, terwijl het in Utrecht zo goed ging. Ze gaf les aan de hoogste klassen in Den Bosch, Nijmegen en Venray, bijna altijd kleiner dan haar leerlingen en soms zelfs jonger. Ze woonde weer thuis en had eigen verdiensten, tot steun van haar moeder. Maar studeren lukte niet zo best naast alle lessen die ze gaf en het erg corporale Nijmeegse studentenleven stond haar tegen. Ze raakte overspannen.

In 1929 trouwden Gerard en Marietje en belandden in Maastricht, waar hij eerst chartermeester en later rijksarchivaris werd. Ze was tot rust gekomen en wilde haar studie voltooien, maar toen kwam al snel haar eerste kind en kwam het er niet meer van. Vanaf 1954 – haar definitief jongste zoon was toen al vijf – tot 1970 gaf ze opnieuw les, aan het Sophianum in Vaals, tot algemeen genoegen. Ze werd tot negen maal toe moeder: Jan, Annemoon, Mechtild, Paul, Rudolf, Joris, Gemma, Geert en Titus. Ze had ooit een droom. Of ze die al in 1930 had of pas na 1949, kunnen we haar niet meer vragen. Ze schreef wel op wat die was: ze had negen boeken geschreven. "Dat zouden dan wel prachtige boeken geweest zijn, die de Homerus-literatuur misschien glorieus zouden hebben vermeerderd. Neen, het heeft zo moeten gaan als het gegaan is. En jullie zijn mijn boeken, en in jullie zijn mijn, onze ambities in vervulling gegaan: een stukje hier, een stukje daar, en heel veel stukjes extra, negen unieke Panhuysen-Oomens." Er is een voordeel van kinderen krijgen boven boeken schrijven dat ze misschien niet heeft voorzien maar wel uitvoerig heeft meegemaakt: kinderen vermenigvuldigen zich min of meer vanzelf, met nog steeds een half deel Panhuysen-Oomen.

Met haar gezin woonde ze in nogal wat huizen. Huis vijf, Scharnerweg 118, was het huis van de oorlogsjaren; het was klein maar het kindertal ging er van zes naar negen. Het hoogtepunt uit de reeks vormde de De Torentjes. Dat landhuis, met zijn zaal en vele kamers, zijn oprijlaan, binnentuin, terras met uitzicht op kanaal en Maas, park inclusief voetbalveldje, bos en fors uitgevallen huiskapel, gelegen tegen de helling van de Sint-Pietersberg, komt nog steeds voor in de dromen van haar kinderen, die daar groot werden of weer terugkwamen. In dat huurhuis was zij 15 jaar lang, alsof ze ervoor geboren was, de kasteelvrouw. Toen De Torentjes echt veel te groot werden voor het echtpaar en hun jongste zoon, bouwden ze een eigen huis, Op de Locht, in een boomgaard bij Kasen, een gehucht boven Bunde. Daar hebben ze nog het langst gewoond: ruim 20 jaar.

Intussen werd ze grootmoeder. Dat begon in 1958 met Sjef en hield in 1979 pas op met Mechtild,

